

ANALIZA SITUAȚIEI ECONOMICE ÎN ÎNȚEPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII DIN REPUBLICA MOLDOVA

N.Luca

Universitatea Tehnică din Moldova

INTRODUCERE

Actualmente, sectorul întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM) se impune ca baza creării și dezvoltării unei economii moderne și dinamice, axate pe cunoștințe. Sectorul respectiv al economiei naționale poate aduce o contribuție substanțială la Produsul Intern Brut, sporirea oportunităților de ocupare a forței de muncă și stimularea creșterii exporturilor.

1. ANALIZA INDICATORILOR ECONOMICI

În condițiile unei piețe cu o concurență puternică întreprinderile mici și mijlocii dispun de abilitatea de a reacționa flexibil și de a se adapta rapid la schimbările economice ciclice și structurale. Din acest punct de vedere, un sector al întreprinderilor mici și mijlocii bine dezvoltat poate contribui la fortificarea stabilității și creșterii macroeconomice din țară.

Analiza în dinamică a întreprinderilor mici și mijlocii din Republica Moldova, care în prezent dețin circa 98,3 % din numărul total al întreprinderilor din țară, reflectă o ameliorare și o creștere stabilă a sectorului, atât datorită îmbunătățirii mediului de afaceri, cât și perfecționării cadrului regulatoriu ce ține de activitatea antreprenorială. În continuare vom prezenta dinamica principalilor indicatori statistici ce țin de activitatea ÎMM-urilor în Republica Moldova. Este important de menționat că efectuarea unei analize mai amănunțite pe sectorul ÎMM-urilor nu a fost posibilă din cauza schimbării clasificării acestora și, astfel, incomparabilității datelor statistice (tabelul 1).

Astfel, pe parcursul anului 2007 numărul întreprinderilor mici și mijlocii (în continuare ÎMM) a crescut cu 3,8 mii întreprinderi sau cu 10,7 la sută față de anul 2006 și cu 6,7 mii întreprinderi față de anul 2005 și a constituit 39,3 mii întreprinderi. Ponderea majoră (peste 75%) din numărul total al ÎMM-urilor o constituie micro-întreprinderile.

Constituind cota majoritară din numărul total al întreprinderilor din țară, sectorul întreprinderilor

mici și mijlocii reprezintă coloana vertebrală a economiei naționale, iar aportul pe care îl are în crearea locurilor de muncă este destul de important. Astfel, pe parcursul anului 2007 numărul angajaților care activează în sector a crescut cu 10,8 mii persoane față de anul 2006 și cu 11,2 mii persoane față de anul 2005, constituind 343,5 mii persoane, ponderea lor în numărul total al salariaților din republică fiind de 59,8 la sută.

Ținând cont de dimensiunile întreprinderilor mici și mijlocii menționăm că, în medie pe o întreprindere în anul 2007 numărul de salariați a rămas la nivelul perioadei respective a anului precedent și a constituit 9 persoane.

Veniturile din vânzări ale întreprinderilor mici și mijlocii în anul 2007 au însumat 66323 mil. lei sau 45 % din venituri în total pe economie și reprezintă o creștere față de 2006 cu 12505,9 mil. lei sau cu 123 %, iar față de anul 2005 – cu 19097,2 mil lei.

Rezultatele în cauză sunt obținute din contul creșterii veniturilor din vânzări cu 6085,3 mil. lei sau cu 120,4 % în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, după care urmează domeniul construcțiilor cu o creștere de 1796 mil. lei sau 137,7 % și industria prelucrătoare cu o creștere a veniturilor din vânzări în sumă de 1810,2 mil. lei sau 124 %.

Analiza sectorului conform genurilor de activitate demonstrează că comerțul rămâne a fi cel mai atractiv gen de activitate în rândul agenților economici, constituind în anul 2007 circa 16,1 mii unități sau 41 % din numărul total al întreprinderilor mici și mijlocii, fiind urmat de tranzacțiile imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate întreprinderilor unde activează 5,2 mii de întreprinderi din sector sau 13,3 % și industria prelucrătoare unde activează 5 mii de ÎMM sau 12,7 % din numărul total al ÎMM.

Totodată, merită de subliniat faptul, că pe parcursul perioadei de referință rezultatele financiare obținute de agenții businessului mic și mijlociu s-au îmbunătățit considerabil în comparație cu aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, suma profitului obținut de întreprinderile mici și mijlocii în anul 2007 a constituit 3777,5 mil. lei, ce reprezintă o creștere de 2,3 ori față de perioada

respectivă a anului 2006 (1748,0 mil. lei) și – de 3 ori (2489,7 mil lei) față de anul 2005. Dintre principalele genuri de activitate, rezultate impunătoare în direcția creșterii profitului s-au obținut în domeniul comerțului cu ridicata și cu amănuntul, unde a fost însumată o creștere de 555,1 mil. lei, în industria prelucrătoare – 357,2 mil. lei și în agricultură, economia vânatului și silvicultură – 300,3 mil. lei.

Din totalul întreprinderilor din Republica Moldova 98% sunt IMM-uri, din numărul total de angajați circa 60% sunt angajații IMM-urilor, din totalul veniturilor din vânzări 45% aparțin IMM-urilor. Totuși, putem concluși că, indiferent de ponderile mari, sectorul IMM-urilor încă nu aduce aportul necesar în economia națională și se caracterizează printr-o valoare adăugată joasă.

Datele statistice evidențiază discrepanța care există între IMM din localitățile urbane și cele rurale, la 1000 de locuitori revenind 31 întreprinderi și, respectiv, 5 întreprinderi. Este necesar de evidențiat, că din punct de vedere teritorial, municipiile Chișinău și Bălți dețin prioritate conform numărului de întreprinderi, cifrei de afaceri obținute și numărului de salariați care activează în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, după care urmează: UTA Găgăuzia, raioanele Orhei, Ialoveni și Ungheni.

Tendențele pozitive menționate în dezvoltarea IMM-urilor, reprezintă un rezultat al politicii consecutive de realizare a reformelor și restructurare a ramurilor principale ale economiei, politicii bugetare echilibrate, intensificării activității privind atragerea și investirea surselor financiare, cât și a altor măsuri de caracter instituțional, juridic și economic.

2. IDENTIFICAREA PROBLEMELOR ÎN DEZVOLTAREA IMM-URILOR

Susținerea continuă din partea statului a activității antreprenoriale constituie una din pârgurile eficiente necesare soluționării problemelor economice și sociale, ce contribuie la transformarea structurală a economiei, consolidarea bazei economice, saturarea accelerată a pieței cu mărfuri și servicii, atenuarea monopolului și dezvoltarea concurenței, implementarea realizărilor tehnico-științifice, sporirea posibilităților de export ale țării, asigurarea cu locuri de muncă a unui număr mare de persoane apte de muncă.

În ultimii ani se acordă o atenție tot mai mare dezvoltării IMM-urilor în Republica Moldova. În acest context printre principalele realizări putem enumera:

- înființarea **Organizației pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii**. Astfel, pentru a spori impactul pozitiv al finanțării în

sectorul întreprinderilor mici și mijlocii și a majora garanțiile alocate, în anul 2007 a fost suplinit fondul de garantare a creditelor cu 1,7 mil. lei, având o mărime totală de 3,7 mil. lei. Este de evidențiat că, creditele garantate au ca destinație îmbunătățirea capacităților de producere ale întreprinderilor, precum și sporirea calității serviciilor. Astfel, pe parcursul anului 2007 au fost acordate sub formă de garanții peste 1,7 mil. lei, fiind procurate utilaje pentru fabricarea mobilei, echipamente de tehnică agricolă, utilaje pentru incubatoare de păsări, sisteme de irigare, au fost consolidate parcuri de mașini și tractoare etc. Ca rezultat al acțiunilor întreprinse, întreprinderile beneficiare au creat 40 de locuri de muncă permanente și 65 sezoniere, dublând cifra de afaceri.

- lansarea în opt raioane ale republicii (Edineț, Glodeni, Singerei, Rezina, Ungheni, Căușeni, Leova) și în UTA Găgăuzia, a **Punctelor de contact în afaceri**, destinate acordării asistenței informaționale operative agenților economici privind cadrul legal în domeniul desfășurării activității antreprenoriale, direcționării oamenilor de afaceri către prestatorii de servicii în domeniu (înregistrarea, impozitarea, acordarea creditelor etc.).

- Întru optimizarea în continuare a procedurilor de înregistrare a afacerii, a fost adoptată **Legea nr.220-XVI din 19.10.2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali**, care prevede o procedură de înregistrare și radiere din Registrul de stat cu mult mai simplă decât cea existentă.

- Un element important al politicii de stat destinat creării condițiilor favorabile pentru dezvoltarea micului business este procesul de implementare a principiului „**ghișeului unic**” și perfecționarea sistemului de licențiere a activității antreprenoriale.

Chiar și cu facilitățile menționate mai sus, IMM-urile continuă să se confrunte cu mai multe probleme. În ultimii ani Moldova a înregistrat o creștere constantă a numărului întreprinderilor mici și mijlocii. În ciuda acestui fapt, ponderea mică a numărului total de persoane angajate în sector și a venitului înregistrat este o dovadă a capacităților reduse de dezvoltare a antreprenoriatului, precum și a unui mediu de afaceri inadecvat.

Urmare unor studii asupra sectorului efectuate de către autor, drept bariere-cheie ce persistă în activitatea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, au fost identificate:

- **accesul limitat la resurse financiare și informaționale**. Accesul la credite a întreprinderilor mici este scăzut, acestea confruntându-se cu probleme comune de slabă capitalizare, lipsa gajului, experiența limitată în

Tabelul 1. Dinamica principalilor indicatori ai sectorului IMM-urilor în Republica Moldova.

Indicatori	Unitatea de măsură	2005	2006		2007	
			total	Ponderea în total 2005 (%)	total	Ponderea în total 2006 (%)
1. Numărul de întreprinderi	mii unități	32,6	35,5	109,1	39,3	110,6
<i>inclusiv:</i>						
- întreprinderi micro	mii unități	24,3	27,3	112,1	30,3	111,1
- întreprinderi mici	mii unități	6,6	6,5	99,9	7,2	110,0
- întreprinderi mijlocii	mii unități	1,7	1,7	101,5	1,8	104,4
2. Numărul de salariați	mii unități	332,3	332,7	100,1	343,5	103,2
<i>inclusiv:</i>						
- întreprinderi micro	mii unități	72,8	82,2	112,9	91,0	110,7
- întreprinderi mici	mii unități	106,4	107,2	100,7	111,7	104,2
- întreprinderi mijlocii	mii unități	153,1	143,3	93,6	140,8	98,2
3. Venituri din vânzări (cifra de afaceri)	mil. Lei	47 689,4	54 280,7	113,8	66 786,6	123,0
<i>inclusiv:</i>						
- întreprinderi micro	mil. Lei	8 615,9	9 084,1	105,4	11 675,4	128,5
- întreprinderi mici	mil. Lei	23 070,1	25 891,5	112,2	30 230,0	116,8
- întreprinderi mijlocii	mil. Lei	16 003,3	19 305,1	120,6	24 881,2	128,9
4. Rezultatul financiar	mil. Lei	1 287,8	1 748,0	135,7	3 777,5	216,1
<i>inclusiv:</i>						
- întreprinderi micro	mil. Lei	162,5	249,8	153,7	436,4	174,7
- întreprinderi mici	mil. Lei	628,0	911,2	145,1	1 855,1	203,6
- întreprinderi mijlocii	mil. Lei	497,2	587,0	118,1	1 486,0	253,1

Sursa: biroul Național de Statistică.

utilizarea creditelor, rate înalte ale dobânzii și accesul limitat la informația financiară de consultanță.

▪ **competitivitatea joasă a întreprinderilor din alimentația publică.** În prezent rămâne a fi joasă competitivitatea întreprinderilor mici din Moldova din cauza corelației neadecvate „calitate-preț”, iar serviciile oferite de IMM-uri nu corespund cerințelor tehnice existente.

▪ **nivelul scăzut al aptitudinilor antreprenoriale și infrastructura de suport în afaceri slab dezvoltată.** Un alt aspect ce urmează a fi menționat este cultura antreprenorială slab dezvoltată, în pofida creșterii considerabile a numărului întreprinderilor din sector. Deși, comunitatea donatorilor continuă să acorde asistență pentru dezvoltarea serviciilor de consultanță în afaceri pentru microîntreprinderi și întreprinderile mici,

iar Guvernul a modificat planurile de studii secundare ale școlilor profesionale și instituțiilor de învățământ superior, introducând discipline specializate în domeniul antreprenoriatului, sectorul rămâne subdezvoltat.

Astfel, activitatea IMM-urilor se dezvoltă într-un climat unde există o mulțime de probleme provocate de situația nestabilă în domeniul financiar, economic, juridic, administrativ, organizatoric etc. din țară.

Bibliografie

1. Datele Biroului Național de Statistică.